Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 25 квітня 2013 року № 17 (492)

КОЛИ ВОРОГ УЖЕ ПЕРЕСТУПИВ ПОРІГ ТВОГО ДОМУ

Українці – народ терпеливий і толерантний до чужинців – і до тих, хто шукав на нашій землі притулку і захисту, і до легковажних зайд-аферистів, і до диких, тупих наїзників, які трактували його гуманістичні притаманності як слабкість і безхарактерність, а відтак мали українців за людей меншовартісних, тож нахабно відбирали у них щедрі ниви і ліси, храми і хліб. Так агресивні чужинці перетворилися в лютих загарбників і, на тлі корінного етносу, усвідомивши власну духовну ущербність, ще більше зненавиділи українців за їхні моральні цінності, релігійність, високі ідеали та вирішили їх стерти з лиця землі – знищити, як націю.

Зловісний етноцидний процес триває і сьогодні, в юридично незалежній Українській державі. Він зайшов так далеко, що людина, яка визнає свою належність до української нації, знає рідну мову, традицію, культурні надбання, історію, шанує національних героїв, які захищали народ від російських, німецьких і польських окупантів, пишається лицарством провідників національно-визвольних змагань українського народу, одне слово, якщо людина є цілком притомною – в цивілізаційному вимірі її покликання на землі – та способом своєї поведінки й стилю життя адекватною до свого походження – вона наражається на небезпеки і ризики.

Українці, які усвідомлюють свою етнічну належність, піддаються жорстокому остракізму не лише з телеекранів Криму та Харкова, а й центральних телеканалів. Українську мову міністр освіти трактує як "нікому не нужний язик". Українських повстанців, бандерівців і петлюрівців, яких кожна нація мала б за честь називати своїми героями, паплюжать людці без роду-племені, для яких наша країна – лише територія для пограбування. Притому, жодного разу ні Генпрокуратура, ні СБУ не перейнялися дикою вакханалією антиукраїнства, не з'ясували ні її походження, ні її ідеологів, не притягнули до відповідальності "яструбів" українофобії. Іншими словами, знущання над українцями з метою знищення їх як нації, тобто етноцидна політика в Україні проводиться легально, відкрито, на державному рівні.

А що ж суспільство? Де опозиційні до режиму політичні партії, які стараннями свідомого електорату опинилися в парламенті? Нехай з-поміж них нема радикальних (бо якби були, то путінські найманці навряд чи ризикнули б появлятися на вулицях українських міст), нехай більше, ніж Україною, вони переймаються партійною присутністю у владі, сподіваючись на "якось воно буде". Та щоб заніміти аж так, як писав поет – "братія мовчить собі, витріщивши очі"! Жодного судового позову за розпалювання міжнаціональної ворожнечі, за обріхування видатних українців і України в цілому, за приниження честі та гідності нації, врешті, за вакханалію та антиукраїнський садизм ворога в твоєму домі...

Закінчення на 2-й стор.

! ДО 80-РІЧЧЯ ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

РОЗСТРІЛЯНІ ГОЛОДОМ

Свідчення очевидця

Василь БІЛОУС

Застерігаю шановного читача, що семирічний хлопчик здатний лише чітко фіксувати побачене, а висновки із побаченого робити лише у зрілому віці. Тисячу років хрещені українці вірили, що у людей є душа, а у тварин душі нема. Тому тварини здихали, а українці гинули у бою, вмирали від хвороб, від старості, топилися, вішалися і лише з голоду здихали, як тварини. Чому в українців таке презирство, така зневага до тих, які прийняли голодну смерть? А тому, що на цій благодатній, дарованій українцям Богом землі з голоду міг загинути вкрай лінивий або недоумкуватий. Тому писарі сільрад УРСР і Кубані у книгах реєстрації громадських актів у 1933 році писали: "здох, здохла, здохло".

У моєму рідному селі Стражгород, Теплицького району Вінницької області, у 1932 році ніхто з голоду не загинув, а лише страждали від недоїдання. Восени 1932 року я, семирічний, босоногий, плентався за загоном сільських комнезамів, озброєних наганами і гвинтівками, які йшли з хати у хату "викачували" у селян хліб, тобто різне зерно. Очолював загін комнезамів голова сільради Лавро Гарбуз. У загоні був голова колгоспу Денис Збаращук і компартієць Гнат Заремба. Цих трьох нелюдів я запам'ятав в обличчя на все життя. Решта загону (близько двадцяти осіб) були добре взуті, одягнені у награбоване у заможних селян (куркулів). Хто вони, оті сільські комнезами, руками яких Москва розстріляла голодом близько десяти мільйонів (дві Фінляндії) українців? Комнезами – це ліниві, безтолкові сільські п'янички-нероби. Працьовиті українці їх зневажали, називали старцями, дідовидами, шарпозвонами, неглебами, гнидиками. Ленін, Троцький, Сталін дали сільським покидькам у руки зброю і владу. Покидьки жорстоко мстили працьовитим селянам за зневагу.

На моїх очах комнезами нишпорили по всьому нашому подвір'ю, лазили на горище, по хлівах, штрикали сталевими шомполами землю. Що знаходили, відносили на вози. Грабіжники і пограбовані лаялись. Гнат Заремба знайшов стару, скручену дротом макітру, повну сочевиці. Бабуся Текля заходилася видирати у Гната макітру. Макітра розвалилась, зерно висипалося на долівку.

Сусід Максим Бичок з дружиною Оліянкою мали сина Югеня – 10 років і Катю – 7 років, мою одногодку. Додумалися Бички вичистити дупло зрубаної старої верби, засипати у дупло пару мішків пшениці, закрити і прикидати купою полін дров. Комнезами дрова розкидали, пшеницю знайшли, зсипали у мішки, віднесли на воза.

Закінчення на 7-й стор.

! ПОЗИЦІЯ

СПРОВОКОВАНА СУПЕРЕЧКА

Степан БРАЦЮНЬ

Радикальна постановка питання щодо визнання польським Сеймом ОУН і УПА злочинними організаціями спровокована спецслужбами держав, які не зацікавлені у розвитку добросусідських відносин між Україною і Польщею. Так вважає Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь.

"Польські політики, які напередодні 70-річчя подій на Волині розбурхують українське й польське суспільства настільки радикальними оцінками подій, грають на руку передусім Росії, якій не вигідне зміцнення українсько-польських міждержавних відносин, особливо напередодні запланованого цілорічного підписання Україною і ЄС угоди про асоціацію", – переконаний Голова КУН.

За його словами, за останнє десятиліття українські й польські науковці, політики досягли порозуміння стосовно складних історичних питань, відмовившись від взаємозвинувачень і однобоких оцінок.

"Для українців і ОУН, і її Провідник Степан Бандера є героями, бо вони боролися за самостійну Україну в жорстких умовах, коли сусідні держави претендували кожна на свій шмат української етнічної території й навіть чути не хотіли про право українців на свою державу. І перші силові акції оунівського підпілля були відповіддю на жорстоку політику пацифікації, яку застосовував польський уряд стосовно українців", – нагадує політик.

Степан Брацюнь зауважує, що сьогодні наші держави мають дивитися не в минуле, а в майбутнє й зосередитись на питаннях, які об'єднують наші народи.

"Сподіваюсь, що депутатам польського Сейму вистачить мудрості не піддатись на провокації "п'ятої колони" і не приймати рішень, які зашкодять дружнім відносинам України й Польщі", – наголошує Голова Конгресу.

Прес-служба КУНу

Продовження теми на 2-й стор.

ПРАВДА КЛИЧЕ

КОЛИ ВОРОГ УЖЕ ПЕРЕСТУПИВ ПОРІГ...

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Ну не будуть же, насправді, люди, яких Москва призначила очолювати в Україні силові структури, захищати національну безпеку нашої держави! Не будуть! Бо не для того їх ставили на такі посади. На них покладалося завдання: "зачистити" південні та східні регіони України "під Росію". Що вони й зробили. Докази? Скільки завгодно! Один із останніх – масові заходи із створення так званих антифашистських комітетів. Виявляється, цього вимагають робітничі колективи та трудящі розмаїтих мастей. Як у 1937 році! Де і хто у нас фашисти? А це ми з вами! За визначенням добкіних-колісниченків, ті, хто вважає своїми героями Степана Бандеру та Євгена Коновальця, Романа Шухевича та Симона Петлюру, – фашисти, яких не можна пускати в Європу. З чим до Європи вони вже звернулися! І в чому їм завзято підсобляє путінська братва. Ну, а та, що Печерських пагорбах, мовчить собі, також – витріщивши очі. І жодного добкінаколісниченка вона не приведе до тями, не зронить і слова на захист честі і гідності української нації, яка зазнала чи не найбільших втрат від нацистських і більшовицьких людожерів.

Ворог навіть не біля воріт нашого дому. Він уже переступив його поріг. Дамо йому відсіч – громадою чи гайдамаччиною. Не вмирати ж нам, як безвольним рабам!

Ольга ДМИТРЕНКО

ОФІЦІЙНО

Головою КУНу Дніпропетровщини обрано Анатолія Фурмана

20 квітня відбулася конференція Дніпропетровської обласної організації Конгресу Українських Націоналістів. На конференції обрано нового голову та керівні органи обласного партійного осередку.

У конференції взяли участь Голова КУН Степан Брацюнь, заступник Голови Марія Олійник та голова Секретаріату Головного Проводу Конгресу Володимир Манько.

Головою обласної організації одноголосно обрано Анатолія Фурмана. Обрано також обласний провід у складі 11 осіб.

Конференція провела детальний аналіз стану справ в обласній організації та окреслила план роботи на 2013 рік.

У Верховній Раді відсутня дієва опозиція

Парламентська опозиція, проваливши голосування за відставку уряду, показала хронічну відсутність дисципліни в своїх рядах та ефективності у діях. Так вважає голова Секретаріату Конгресу Українських Націоналістів Володимир Манько.

"Ми вкотре переконуємося у тому, що лідери парламентської опозиції не здатні навести лад у своїх фракціях і мобілізувати депутатів для голосування з таких принципових для країни питань як відставка антинародного уряду Азарова. В сесійній залі був відсутній навіть лідер "УДАРу" Віталій Кличко. Тут коментарі зайві", – каже голова Секретаріату КУН. За його словами, нинішня діяльність опозиції в парламенті більше нагадує імітацію роботи, де галасу багато, а результату – нуль.

"Ситуацію не змінити доти, доки при формуванні списків опозиційних сил не враховуватимуться передусім принципи професіоналізму й патріотизму кандидатів, а не наповненості їхніх банківських рахунків", – продовжує Володимир Манько.

"Якби у Раді сьогодні були присутні депутати від Конгресу то, безумовно, вони б усі підтримали відставку уряду Азарова", – підкреслює голова Секретаріату Головного Проводу КУН.

Прес-служба КУНу

МОМЕНТ ІСТИНИ

СПОГАД ВІЙНИ

Євген СВЕРСТЮК

Територія України стала головним плацдармом війни. Якщо міряти кількістю жертв, то війна проти України почалася на початку 1930-х років – депортації до Сибіру, Голодомор, великий терор. І це забрало не менше 10 мільйонів українців. І то були переважно верхні верстви суспільства.

Конфлікти і пацифікації в Польській державі 1920-30-х років були порівняно маргінальним явищем, про яке я в дитинстві чув мало. Вчився в селах Сільце і Дружкопіль Горохівського повіту в польській школі і не переживав.

Чули про арешти українських студентів, про побої під Берестечком на Пляшевій, де щорічно українська молодь на десяту п'ятницю їздила на козацькі могили, а польська поліція розганяла.

Але про Луцьку тюрму вперше заговорили після радянського "визволення": совети одразу наповнили її місцевою людністю.

Очевидно, були люди, які зі знанням справи говорили про жорстокий окупаційний режим польської влади, що уміла демонструвати свою зверхність і не вміла зберегти ті іскри приязні, які виникли під час спільних операцій Петлюри і Пілсудського у 1920 році.

А проте жодної неприязні до поляків з дитинства не виніс і, пригадую, дуже співчував тим біженцям із Лодзі, які поселилися в нашій хаті на початку вересня 1939-го.

Про справжній страх перед владою, про підступність влади, яка під прикриттям фальшивої демократії наступала на елементарні права людини, про державний терор ми вперше дізналися після "золотого вересня" 1939 року.

Спершу той звір ходив тихо, м'якко стелив, усе винюхував і тільки зрідка нападав ночами. І люди раптом відчули, що з ними і з їхнім майном будуть робити усе, що захочуть.

Безбожний злидень не знає закону і не любить закону – ні Божого, ні людського.

Німців чекали, про німців говорили, як про порятунок із Заходу. Навіть совєтські газети непогано писали про німців як про союзників. До нового кордону на річці Буг було 30 кілометрів, і туди деякі молоді люди втікали. Не чути було, щоб втікали на совєтський бік.

І ось уже 22 червня 1941 року надвечір німці вступили в наше село. Я вибіг на дорогу подивитися – побачив чорні дула автоматів і замкнені холодні обличчя. Потім проходили і проходили військові частини. Мама по доброті своїй часто давала солдатам молоко. Але це не мало того характеру, якого надавала сталінська пропаганда потім. Молоко давали хлопцям, чиїмось дітям, а не визволителям.

Сталін – визволитель, Гітлер – визволитель: їм дали б радше смоли. Схожість схоплювали навіть діти.

Окупацію, чужу і ворожу, ми відчули восени 1941-го. Порядні господарі не дозволяли своїм синам йти в німецьку поліцію. Коли зганяли в гетто жидівське населення, то від цього гостро повіяв крижаний подих окупації. А коли в 1942 році доносилися кулеметні постріли, люди з жахом говорили: "Вони розстрілюють жидів. Сьогодні їх, а завтра будуть нас".

Запекла війна з окупантами розгорнулася на моїх очах в 1943-му. Засідку на німців зробили у Сільці 1 травня. Каральна експедиція спалила село в червні. В цьому ж році дощенту спалено сусідні села Скабарівщину, Охлопів, Княже…

У каральних акціях також брали участь польські шуцмани. Як поляки могли бути на боці німців – то в голову не вкладалося… Польська держава багато зробила для ворогування поляків з українцями, але нічого не зробила для солідарності двох християнських народів, загрожених безбожними режимами зі Сходу та Заходу.

Фактично, поляки на Волині були жертвами егоїстичної політики своїх короткозорих вождів. Посол польського сойму Степан Скрипник, полонофіл, майбутній патріарх Мстислав, згадує про сотні знищених поляками православних церков…

Нічого дивного, що польське населення Волині не солідаризувалося з українським антинацистським опором. Воно живилося чутками з Лондонського еміграційного центру про відновлення Польщі на Волині та Галичині. А тим часом нейтральним у цій холодній війні не було місця.

Чи були на Волині настрої антипольські? В уявленні підлітка, який усім цікавився, були настрої антинімецькі та антисовєтські. Поляки ж плуталися під чужими колесами і контактували то з німцями, то з совєтськими партизанами.

У народі ж, повторюю, не було ані приязні, ані ненависті до поляків. Взагалі національна свідомість українських селян на Волині була незрівнянно нижчою за національну свідомість поляків.

Коли у 1943 році стало відомо про знищення польського села Загаї, мої односельці не могли повірити, що то справа рук УПА. Потім надійшли вісті, що то один з актів відплати полякам за знищення українських сіл. Але в актах відплати є щось більшовицьке, несумісне з мораллю і здоровим глуздом. А тим часом авторитет УПА в очах людей був високим, і його, звичайно, боялися втратити.

Може, то німецькі провокатори? А, може, совєтські провокатори? Адже то їхні методи розпалювання ворожнечі, що відомо було навіть підліткам.

Уже тоді було видно, що совєтська партизанка вдає, начебто воює з німцями, а насправді вона більше цікавиться інфільтрацією своїх агентів в український повстанський рух.

"Легендарний" Кузнєцов і не приховував своєї провокації, коли вбивством одного німецького офіцера спровокував розстріл німцями більше півсотні заручників – українських інтелігентів. Про це прямо написано в біографії Кузнєцова, згодом розстріляного бандерівцями.

Мета совєтських партизанів – проникати в керівництво УПА і вести війну з середини. То хіба не очевидно, що та політика "відплати" – була з їхньою участю, як і створення підставних загонів УПА. Цілком очевидно, що польсько-український конфлікт розробляли і німецькі спецслужби.

Сьогодні жодних документів про початок його нема. Відомо тільки, що польський еміграційний центр у Лондоні був підбадьорений обіцянками Кремля і активізував дії на територіях, контрольованих УПА. Відомо також, що УПА відповідно організувала антипольські операції.

Важко уявити собі, який сенс був в УПА, маючи перед собою смертельних і сильних ворогів – гестапо і НКВД, воювати ще й з польським населенням. Але зрозуміло, що за напад на оселю батьків сини мстять жорстоко і сліпо.

Треба тільки ясно усвідомити, що то були не державні акції, бо ж усі міста були в руках німців, які повсюдно організовували каральні операції. Сили УПА були не настільки великими, щоб контролювати територію. Але, хоч не хоч, мусіли обороняти.

Нерозумно говорити про геноцид проти поляків. Цей термін треба вживати коректно: геноцид планує і організовує держава з її засобами забезпечення раптовості і секретності. В даному ж разі були швидше залякувальні демонстративні акції, в яких могли й звучати голоси типу "ми вас усіх викорінемо".

Але вже в іншому, галицькому регіоні, контрольованому УПА, таких голосів не було, бо не було "відплатних акцій". Зате скрізь були і погрози, і каральні акції проти чужих і проти "своїх", що співпрацювали з німцями. Таких безпощадно знищували з жорстокістю воєнного часу. При цьому потерпіло багато невинних.

Серед усіх учасників війни виділялися особливо жорстокі карателі. Розпалена уява деяких істориків готова ототожнювати їх з національною психологією українців, поляків, німців чи росіян. У цьому нема правди. Це споконвічний метод нагнітання ненависті до ворога в час війни. На жаль, є такі, що продовжують це й нині.

На кожному полі війни панує тиша: нехай Бог судить, бо тільки він знає винних і невинних, часом у спільних могилах.

Звичайно, ж ми згадуємо. Ми повинні пам'ятати для того, щоб заповісти мудрий християнський урок нащадкам: блаженні миротворці.

Суд безбожних завжди простий: хто був не з нами, той завжди винен. Совєтські суди не цікавилися людиною – вони цікавилися, на чийому боці воював. А от уже поляки в післявоєнний час не мстили своїм громадянам за те, що співпрацювали під окупацією, бо то нелегко кваліфікувати…

Християнський підхід учить судити про людину по тому, якою вона стала після покаяння і постане перед вічним судом.

Ми не знаємо про розбійника, який був розіп'ятий поруч з Христом, ми тільки знаємо, що він потягнувся до праведника і відчув у ньому Бога, і попросив: пом'яни мене, Господи, коли прийдеш у царство Твоє.

Чи після цього ми будемо розкопувати його розбійницьке минуле?

То ж навчімось у розбійника благоразумного і прощатися зі своїм минулим, і прощати, і просити прощення у колишніх противників.

На позовах з минулим ніхто не виграє.

"ІП"

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ПОГЛЯД

ПРО СПІВЖИТТЯ ЦЕРКВИ І ДЕРЖАВИ

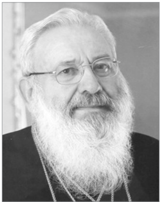

Любомир (Гузар)

Мені часто ставлять запитання під час різного роду зустрічей про відносини церкви і держави. Думаю, що це зацікавлення має багато підстав.

Зрозуміло, що в такій державі, як наша, де є багато церков і релігійних організацій, їх стосунок до держави, а тим більше до чинної державної влади цікавить свідомих, передусім віруючих громадян. Тому хочу назвати кілька причин (які мені відомі), чому люди ставлять таке запитання.

Для кращого пояснення зверну увагу на подібність структур церкви і держави. Кожна церква чи велика релігійна організація включає поважну кількість членів. Вона має свої керівні органи, наприклад єпископат, що їх ми можемо називати церковною владою.

Однак, одразу підкреслю, церква – це всі без винятку її члени і керівництво.

Подібно з державою: її становлять усі громадяни. З-поміж них деякі члени виконують керівну роль, і їх ми називаємо владою. Знову хочу наголосити, що поняття "держава" і "державна влада" не є синонімами, і про це треба пам'ятати, коли говоримо про зв'язок церкви та держави.

Тепер конкретно про причини щирого зацікавлення державно-церковними відносинами.

Люди спостерігають, що з нагоди державних свят високопосадовці з'являються перед публікою в супроводі церковних діячів, насамперед представників вищого кліру. Їх часто запрошують на різні державні заходи, наприклад покладення квітів, немовби прикрашати церемонії, але не кличуть публічно і спільно молитися за державу, за Батьківщину та за тих, хто нею керує. Вищезгаданий факт є загальновідомий, бо його всі бачать на телебаченні.

Громадяни, які цікавляться законодавчою сферою, дивуються, чому Верховна Рада видає закони, що дають державним органам можливість докладно перевіряти діяльність церков, та чому Президент це підписує. Це у них створює враження великого браку довіри державної влади до церковної та вказує на бажання контролювати церкву.

Віруючі люди, переважна більшість яких є християнами, не можуть збагнути, чому територія нашої країни все ще так густо всіяна пам'ятниками тим, хто послідовно переслідував релігію.

Твердять (не знаю, чи це правда), що в Україні більше пам'ятників Леніну, ніж храмів. Тож чи є ми християнською державою, як часто говориться? Такий сумнів підтверджує і та обставина, що важливу релігійну подію – Хрещення Київської Русі – пропонується святкувати осібно на церковному і на державному рівнях.

Багато з тих, хто запитує, якими повинні бути відносини церкви і держави, цікавиться, яку роль відіграватимуть церкви в президентських перегонах (вони вже давно розпочалися), бо на останніх виборах в жовтні минулого року поведінка деяких церковних діячів була далека від того, що її собі уявляють віруючі люди. Громадян згіршувало балотування духовних осіб, а ще більше вихвалянням ними певних кандидатів узамін на якусь пільгу чи вигоду.

Окрім причин зацікавлення з боку людей державно-церковними відносинами, хотів би сказати кілька слів про те, якими ці відносини повинні бути.

Це питання треба розглядати на тлі історії. Оскільки в Україні багато церков та релігійних організацій і практично кожна має особливу історію, зверну увагу тільки на те, що можна сказати про всіх. Упродовж багатьох років церковно-державні відносини характеризувалися тим, що уряди були чужими, окупаційними, інколи безбожними чи навіть богоненависними.

Щойно 20 років після дуже довгої перерви церкви в Україні можуть підтримувати відносини зі своєю рідною державою, точніше і церква, і держава повинні вчитися, як ставитися одна до одної, щоб усе було гаразд.

Що повинна робити церква? Оскільки за своєю суттю церква є релігійною установою, її першим та головним завданням є молитися за свій народ, за свою державу, виховувати вірян на добрих людей, а отже, відповідальних громадян. У Святому Письмі Йосиф, опікун Пресвятої родини, знаний як людина "праведна" (пор. Мт. 1, 19).

Праведним повинен бути кожен громадянин. І церква має допомогти людям бути такими – бездоганними стосовно Бога і ближніх. Для цього треба пройти високоякісний процес виховання, першу відповідальність за який несуть батьки.

І саме церква повинна старатися допомогти батькам бути взірцевими громадянами і в такому дусі виховувати своїх дітей. У цьому процесі важливу роль також відіграє школа, але це вже тема окремої розмови.

Церква має ще одне дуже важливе суспільне завдання – реагувати на неправду і несправедливість. А для цього вона повинна зберегти себе вільною, незалежною, непідкореною державним органам, – повинна зберегти себе на такому високому духовному та моральному рівні, щоб могти авторитетно говорити.

Тоталітарні держави усіх віків намагаються обмежити свободу церкви, бо бояться її слова.

Натомість мудрі держави хочуть бачити церкву автентичною і вільною. Адже вони розуміють, що церква, як вихователь відповідальних громадян та як голос сумління народу, є незамінним чинником збереження державних чеснот.

Церква не сміє нав'язувати себе державній владі. Із державною владою вона є партнером у забезпеченні загального добра народу. Держава повинна дати церкві можливість виховувати громадян, а також забезпечити їй матеріальну можливість виконувати свою релігійну місію.

Щасливий той народ, який живе в країні, де між цими двома партнерами панує взаємна пошана та чесна співпраця.

РЕПЛІКА

VIP-ОРДЕНОНОСЕЦЬ ІЗ ФРАНЦУЗЬКИМ АКЦЕНТОМ

В кінці березня олігарх Віктор Пінчук до своїх численних нагород додав відзнаку французького міністерства з питань культури та комунікації. Він став кавалером Ордену мистецтв і красного письменства. При врученні міністр Орелі Філіппетті зазначила, що він є особою міжнародного та європейського меценатства. Знала б вона, чим меценатом він нерідко виступає і який репутаційний шлейф тягнеться за ним.

Чималі суми, зароблені "тяжкою працею" на території під назвою "Україна", В.Пінчук вкладає у фонди західних політиків у відставці – Клінтона, Квасневського, Блера. І якщо б це робилося щиро, з невинним поглядом очей, то морква з ним. Але ж, зрозуміло, такі поважні людиська золотий бісер перед будь-ким і з будь-якої нагоди не метають.

Згадаймо про процес над убивцею Ґеорґія Ґонгадзе Пукачем і його слова після вироку суду: "…запитайте про мотив (убивства) у Литвина і Кучми". До речі, жоден з "пінчуківських телеканалів – ні ICTV, ні СТБ, ні Новий канал – "не почули" цих слів. Чи їм вказали не почути? Отакий міжнародний меценат, людина світу – і цензура.

Міжнародну "індульгенцію" в очах світової спільноти В.Пінчук намагається одержати за допомогою так званої "клятви дарування", ініціативи американських багатіїв інвестувати в благодійні проекти половину або більше своїх статків за життя і після нього. Невідомо поки що, підписав він меморандум, оригінал якого зберігатиметься в Америці, чи це лише намір. Та це не так важливо, особливо для України, тому що всеодно в питомо українські проекти, за невеликим винятком, він грошей вкладати не буде.

Пригадую, перше засідання в Києві Ялтинської європейської стратегії (YES) проходило російською та англійською мовами. Ну, а для чого тут "тубільна" мова? Щоправда, моє журналістське запитання "групі товаришів" – Мареку Сівецу, Александру Рару і, звичайно, самому Пінчуку – спричинилося до невеликого замішання, після якого господар заходу публічно пообіцяв виправити цю помилку. Помилку з наступного року виправив, але сам не змінився. Він спонсорував (і, мабуть, досі це робить) одну з найтиражніших російськомовних газет "Факти і комментарии". А від ідеї підтримати бодай би одну україномовну газету відмахувався, як від набридливої мухи в "петрівку".

Шкода, що французька сторона не дуже орієнтується в українських реаліях і нагороджує олігархів, які хочуть виглядати в очах західної громадської думки меценатами, але не підтримують справді українське – мистецтво, слово, літературу. Та не він перший – і, мабуть, не останній. Років п'ятнадцять тому тодішній віце-прем'єр Сергій Тигипко одержав більшу, як В.Пінчук, нагороду, президентську – Орден Почесного Легіону. Це сталося після того, як французька компанія "Ляфарж" поглинула "Миколаївцемент", а його власник Віктор Жердицький не лише відсидів у в'язниці, а й втратив бізнес і знамениту колекцію картин "Градобанку".

Тарас МАРУСИК

КІНО І ЛЮДИ

СІЧОВИЙ ВИШКІЛ

Перші дні квітня не тішили погодою. Надворі холодно і сиро, але, незважаючи на примхи погоди, у Басівському лісі, що на Львівщині, незвична метушня. До лісу підходять військові формування, чути клекотання кулемета, постріли з гармат і крісів. Це йдуть зйомки документально-художнього фільму про Українську Галицьку Армію.

На запрошення товариства "Пам'ять" під керівництвом Любомира Горбача члени КУНу села Суховоля Городоцького району взяли участь у реконструкції бою за Львів. На місці зйомок суховільчан переодягли в однострої Січових стрільців, озброїли кулеметами і гвинтівками та влаштували справжній бойовий вишкіл. Було все: стрільба з кулеметів, карабінів, копання шанців для оборони і, звичайно, не обійшлося без смачної польової каші.

– Захід, що відбувся 13-14 квітня, присвячений пам'яті українців і вояків інших національностей, які загинули у роки Першої Світової війни, – говорить голова Товариства пошуку жертв війни "Пам'ять" Л. Горбач. – У військово-історичному відтворенні взяли участь клуби військово-історичної реконструкції зі Львівщини, міста Києва та республіки Білорусь.

Організатори зйомок Л.Горбач та Т.Єлейко пообіцяли конгресівцям запросити їх для участі у зйомках наступних сюжетів фільму.

Хоча у чоботях хлюпало, а в руках відчувалася втома від копання мерзлої землі, усіх учасників переповнювали враження на собі пережитого періоду Першої Світової війни.

Любомир МІКЛУШ,
голова осередку КУНу села Суховоля
Фото Івана Мельника

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ЗГУБНИЙ ШЛЯХ – НЕ ДЛЯ НАС

"Європа продовжує йти згубним для себе шляхом тотальної лібералізації та нищення традиційних національних цінностей". Так прокоментував голова Секретаріату Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів Володимир Манько легалізацію одностатевих шлюбів у Франції.

"Це рішення французького парламенту стосується передусім етнічних французів і може призвести до їх зникнення у майбутньому. Адже, щоб нація мала продовження, необхідно народжувати дітей", – зазначає Володимир Манько. "Нас турбує, що під соусом толерантності у більшості європейських країн подають відверту пропаганду гомосексуалізму. Ба більше, почастішали випадки, коли в тій же таки Європі до людей із традиційними поглядами ставляться упереджено", – продовжує політик.

Володимир Манько нагадує, що деякі депутати Європарламенту намагалися прив'язати питання поступу України до Європи до питання так званого дотримання прав секс-меншин в Україні.

"Зважаючи на наш менталітет, переконаний, що в Україні це явище не набуде широкого розповсюдження. Україна має продовжувати рухатися в Євросоюз та переконувати європейців у необхідності повернення до традиційних національних цінностей", – підкреслив голова Секретаріату Головного Проводу КУН.

Прес-служба КУНу

АКЦЕНТИ

МІСЦЕ "ЗУСТРІЧІ..."

Волинь – у контексті українсько-польської культурної співпраці

Петро КРАЛЮК

Волинь належить до пограничних регіонів України, що знаходиться по сусідству з Польщею та Білоруссю. Не існує чітко означених кордонів цього регіону. Сучасна Волинська область у складі Української держави була створена 4 грудня 1939 р. як частина Української Радянської Соціалістичної Республіки після того, як СРСР анексувала східні землі Польської республіки. Ця область є лише часткою історичної Волині. Зараз традиційно до цього краю відносять Волинську та Рівненську області, значну частину Житомирської області, північні райони Тернопільської та Хмельницької областей з площею близько 70 тисяч кілометрів квадратних. У більш широкому розумінні до Волині відносять південну частину Берестейської області Білорусі, а також східну частину Люблінського воєводства Польщі.

У силу обставин, Волинь була краєм "зустрічі" різних культур. Передусім, це стосується культур української та польської. Не можна сказати, що ця "зустріч" завжди була безхмарною. Політичні, економічні, соціальні чинники нерідко призводили до різкої конфронтації двох народів. Саме ці моменти конфронтації часто лишалися в пам'яті українців та поляків.

Та, попри конфлікти, що часто свідомо перебільшуються, Волинь дала цікаві зразки українсько-польської співпраці, зокрема на ниві культури. На жаль, про ці взірця йде мова мало, хоча саме вони є добрим капіталом для українсько-польського порозуміння.

Нам складно говорити про якісь яскраві вияви такої співпраці у період Київської Русі. Попри конфесійні відмінності (поляки були католиками, русини-українці православними), культурні контакти між цими народами мусили існувати. Адже існували торгові зв'язки між Волинню та різними регіонами Польщі. Також нерідкими були династичні шлюби між волинськими і польськими князівськими домами. Все це, зрозуміло, супроводжувалися культурними контактами.

З часом, особливо після Люблінської унії, ці зв'язки інтенсифікувалися й отримали нову якість. Одним із яскравих проявів українсько-польської культурної співпраці стала діяльність Острозького культурного центру, зокрема Острозької академії. Її створив князь Василь-Костянтин Острозький (1525–1608) у другій половині 70-х років XVI ст. Цей можновладець одружився з Софією Тарновською, батько якої був гетьманом польським. Сам же рід Тарновських належав до найбагатших малопольських родів. Його представники виявляли чималий інтерес до культурних питань. Зокрема, їхнє родове місто Тарнов стало одним із найбільших ренесансних осередків у Польщі. Творячи власний культурний осередок в Острозі, князь Василь-Костянтин чимало запозичив у Тарновських.

Не дивно, що в діяльності Острозького культурного центру чітко простежуються елементи Ренесансу. При чому це був як "чистий" Ренесанс, так і Ренесанс, адаптований на українському грунті. Саме "чистий" Ренесанс в Острозі представляли поляки чи вихідці з Польщі. Тут варто передусім відзначити Симона Пекаліда (Пенкалю) (близько 1567 – після 1601), який походив із міщанської родини міста Олькуш, і професора Краківського університету Яна Лятоша (1539–1608). Перший є автором латиномовної поеми "Про Острозьку війну" (1600), написану в ренесансному стилі. Щодо Я.Лятоша, то він ідентифікував себе русином (українцем). Очевидно, походив із Лемківщини. Значну частину життя провів у Кракові, працюючи в університеті. Однак, останні роки провів у Острозі, викладаючи у Острозькій академії.

Ще одним осередком на Волині, що постав у той час і став місцем "зустрічі" польської та української культур, була Замойська академія. Вона, як і академія в Острозі, була приватною школою. Її заснував та фінансував Ян Замойський, магнат і високопоставлений урядовець Речі Посполитої. Виникнення цієї академії датують 1594 р. У певному сенсі даний навчальний заклад був альтернативою академії Острозькій. Справа не лише в тому, що Я. Замойський був конкурентом В.-К. Острозького в політичному плані і намагався не відставати від православного князя-магната. Академія цілком свідомо засновувалася на етнічній території України-Русі та була зорієнтована на жителів цього регіону. Одним з аргументів її заснування було саме те, що на Русі немає вищої школи (зрозуміло, латинського типу).

Серед професорів цієї школи були вихідці з українських земель, а значну частину випускників становили українці. Організатором академії був виходець зі Львова Симон Симонід (1558–1629) – людина енциклопедичних знань. Відомий він і як поет. У польськомовній книзі "Селянки" С.Симонід оспівав життя і звичаї українського народу.

Офіційно іменуючись "директором наук" та інспектором Замойської академії, С.Симонід займався не лише добором здібних викладачів, а й став засновником академічної друкарні. Піклувався, щоб там був не лише латинський шрифт, а й слов'янський. Це, до речі, засвідчило його прагнення (правда, важко сказати наскільки свідомо) зробити внесок у розвиток традиційної української культури.

Із Замойською академією пов'язана діяльність латиномовного поета Себастьяна Кленовича (1550–1602/1608). Він був у добрих стосунках із Я. Замойським, заохочував його до організації академії, добирав туди професорів і сам викладав у цьому навчальному закладі античну літературу. До найвідоміших творів С. Кленовича належить латиномовна поема "Роксоланія" (1584). Це палкий маніфест любові до української землі. Власне, Роксоланія – то Русь-Україна. Автор пишається своєю землею, її минулим і сучасним, оспівує природу і звичаї краю. Вдаючись до античної образності, С. Кленович вів мову про те, що на українських землях може виникнути Парнас і тут осядуть музи. Тобто Україну розглядав як можливий осередок високої культури. А заснування Замойської академії трактувалося ним як важлива ланка створення руського Парнасу.

Хоча Замойська академія була католицьким навчальним закладом, з її стін вийшло чимало діячів, які залишили слід в українській історії та культурі. Зокрема, до таких належать Касіян Сакович, ректор Київської Братської школи, письменник, поет, філософ; Ісайя Трохимович-Козловський, один з перших ректорів Києво-Могилянської академії; Сильвестр Косов, київський митрополит за часів Хмельниччини, знаний також і як письменник-полеміст; письменник Йосиф Кононович-Горбацький. У Замойській академії навчався Якуб Гаватович, який увійшов у літературу як автор твору "Трагедія, або Образ смерті пресвятого Івана Хрестителя, посланця Божого" (Львів, 1619), двох інтермедій – "Найліпший сон" і "Продав кота у мішку", котрі, так вважають дослідники, започаткували українську народну комедію. До випускників академії належав видатний політичний діяч Польщі та України середини XVII ст. Адам Кисіль. Не випадково київський митрополит Петро Могила дав високу оцінку Замойській академії, сказавши, що вона багато нашому народу "пожитку й утіхи принесла" і що з неї вийшло чимало вчених людей.

Хоча Замойська академія була католицьким навчальним закладом, з її стін вийшло чимало діячів, які залишили слід в українській історії та культурі

Національний університет «Острозька академія»

Ще одним цікавим, але маловідомим осередком українсько-польської співпраці на Волині стала Киселинська академія. У кінці XVI – на початку XVII ст. на теренах Речі Посполитої набуває поширення радикально-реформаційний рух аріан (социніан). Участь у цьому русі брали представники різних народів – поляки, італійці, українці, білоруси. Ідеологія социніанства поєднала як реформаційні, так і ренесансні елементи. З часом социніанство набуло поширення в Європі і стало одним із важливих чинників Просвітництва. До прихильників социніанства належали Джон Локк, Ісак Ньютон, позитивну оцінку цьому напрямку давали французькі енциклопедисти.

Волинь стала одним із головних осередків поширення социніанства в Речі Посполитій. Тому сюди, з польського міста Раків у волинське містечко Киселин, социніани перенесли свою вищу школу – академію. Тут вона проіснувала близько 20 років – до часу вигнання социніан із Речі Посполитої у 1658 р. На Волині деякий час жив один із провідних ідеологів пізнього социніанства – Андрій Вишоватий (1608–1678).

Социніанство, справивши помітний вплив на польську культуру, вплинуло і на культуру українську. Є підстави вважати, що під впливом социніанства знаходився один із найвидатніших філософів Києво-Могилянської академії – Інокентій Гізель (бл. 1600–1683). Можливо, він походив саме з Волині й міг навчатися в Киселинській академії.

Різке конфесійне протистояння між католиками та православними, що намітилося в першій половині XVII ст., Хмельниччина, військові конфлікти між поляками й українцями в XVII–XVIII ст. – все це аж ніяк не сприяло українсько-польській співпраці на теренах Волині.

Своєрідне її "відродження" відбулося в XIX ст., коли Річ Посполита вже перестала існувати, а поляки, як і українці, стали бездержавним народом. У такій ситуації серед польських інтелектуалів зароджується думка про необхідність польсько-української співпраці. Одним із осередків, де було намагання втілити цю ідею, став Кременецький колегіум (Волинська гімназія вищих наук). Біля його витоків стояв уродженець Волині Гуго Коллонтай (1750–1812) – відомий польський філософ-просвітник, один із співавторів Конституції 3 травня.

Незважаючи на українське походження, принаймні територіальне, Г. Коллонтай сформувався в лоні польської культури. Його батьки належали до дрібної польської шляхти. Це був не суто польський, а, радше, мішаний рід, де поєднувалися польські й українські елементи. Вважається, що рід Коллонтаїв (чи Калатаїв – так могло звучати це прізвисько в первісному варіанті) свій початок вів від брянських бояр, який осів на Волині десь у XVI ст.

Разом із головним візитатором училищ Волинської, Київської та Подільської губерній, заможним волинським землевласником Тадеушем Чацьким Г. Коллонтай організував збір коштів для створення в Кременці Волинської гімназії вищих наук. У 1805 р. гімназія почала функціонувати, а в 1819 р. її реорганізували в ліцей. Цей навчальний заклад став значним культурно-освітнім осередком, вплив якого не обмежувався лише Волинню. Кременецький ліцей мав чудову бібліотеку, добре обладнані класи й кабінети, кваліфікованих викладачів.

Щоправда, Г. Коллонтай не мав змоги працювати у Волинській гімназії вищих наук, оскільки царською владою трактувався як людина неблагонадійна. Але саме він склав для неї навчальну програму. Їй передав свою багату колекцію міне-

ралів і створив тут базу для вивчення геології.

Діяльність Кременецького ліцею мала відношення до розгортання українського культурно-національного руху в XIX ст. Хоча ліцей і мав польський характер, однак для його діячів був притаманний інтерес до української проблематики. Так, соратник Г.Коллонтая, Т.Чацький, написав твір "Про назву "Україна" і зародження козацтва". До речі, високу оцінку Т.Чацькому дав Т.Шевченко. Саме у Кременці беруть витоки "української школи" в польській літературі. Так, у Волинській гімназії вищих наук навчався Антоній Мальчевський (1793–1826). Вважається, що його поема "Марія" (1825), ставши видатним явищем польської романтичної літератури, започаткувала цю школу. У цьому творі, зокрема, маємо створення польського козацького міфу України. Пізніше цей міф розвивали Юліуш Словацький і Тимко Падура, які теж навчалися в Кременецькому ліцеї.

У Кременці та Волинській гімназії вищих наук розгортаються народознавчі студії, з'являється вивчення українського фольклору. У 1814 р. директор цього навчального закладу Міхал Сциборський розіслав у всі школи, що підпорядковані гімназії, розпорядження з приводу збирання серед місцевого населення казок, пісень, обрядів, замовлянь та іншого фольклорного матеріалу і розпорядився надсилати ці збірки до Кременця. Кременець відіграв важливу роль у житті слов'янського фольклориста Зоріана Доленги-Ходаковського (Адама Чарнецького, 1784–1825), який зібрав понад дві тисячі українських пісень й стояв біля витоків української фольклористики. У 1813–1814 рр. він жив у Кременці, працював у бібліотеці гімназії. Його кореспондентами були згадуваний М. Сциборський та викладач Ф. Рудзький. Багато фольклорних записів З. Доленга-Ходаковський зробив у околицях Кременця.

З Кременцем та Кременецьким ліцеєм пов'язане ім'я видатного польського поета-романтика Юліуша Словацького (1809–1849). Як відомо, він мав українські корені по лінії матері, яка належала до волинського українського роду Янушевських. Цей рід так і не прийняв римо-католицьке віровизнання, а дотримувався греко-католицизму. Ю. Словацький теж був охрещений як греко-католик. Показово, що він говорив про дві свої батьківщини – Польщу й Україну. Йому належить низка творів, у яких представлена українська проблематика. Це – поема "Змій", драматичні твори "Срібний сон Соломеї", "Мазепа" тощо.

Поет високо цінував українську народну літературу. Вважав, що в українських думах знайшла вияв не лише душа українців, а й душа поляків. Тому широко використовував український фольклор у своїй творчості.

Речником польсько-українського порозуміння був сучасник Ю.Словацького, поет Тимко Падура (1801–1871) – теж, як зазначалося, один із вихованців Кременецького ліцею. У його особі маємо типового представника пограниччя, котрий у своїй творчості поєднував елементи польської та української культур.

Т.Падура, як і інші представники "української школи" в польській літературі, намагалися витворити свій, пропольськоорієнтований погляд на Україну. Вони теж переважно зверталися до козацької проблематики, надаючи їй свою інтерпретацію. У певному сенсі створений ними український світ був альтернативою тієї символічної України, яку формували східноукраїнські автори.

Вважається, що саме Т. Падура є автором відомої пісні "Гей, соколи...", що фактично стала народною піснею і для поляків, і для українців.

Після Листопадового повстання 1830 р. Російський імперський уряд взяв курс на ліквідацію Кременецького ліцею як осередку польської культури. На його базі 1834 р. було створено Імператорський університет святого Володимира у Києві, що мав за завдання проводити русифікацію теренів України. З боку царського уряду було зроблено певні кроки, щоб посіяти ворожнечу між українцями й поляками, не допустити їхньої спілки для боротьби з самодержавством. Це призвело до згортання українсько-польської співпраці. Хоча кращі представники двох народів розуміли її необхідність.

До осіб, які долучилися до справи українсько-польської культурної співпраці, належав Юзеф Ігнацій Крашевський (1812–1887). Близько двадцяти років він жив у селах Волині та у Житомирі. У журналі "Атенеум", який він видавав у Вільно з 1841 р. по 1851 р., було надруковано чимало українознавчих матеріалів. Українознавчі матеріали можна також знайти у його книзі "Спогади з Волині, Полісся і Литви". Окрім того, Ю. Крашевський написав низку повістей із життя українських волинських селян – "Історія Савки" (1842), "Уляна" (1843), "Остап Бондарчук" (1847), "Ярина" (1850), "Хата за селом" (1854–1855), "Єрмола" (1856), "Історія кілка в плоті" (1860) та ін. Ці твори були відомі й українським читачам. З часом вони були перекладені українською мовою. А за повістю "Хата за селом" було здійснено низку сценічних переробок для українського театру.

Своєрідним результатом польсько-українських культурних зв'язків можна вважати постать В'ячеслава Липинського (1882–1931), який народився на Волині у польській шляхетській сім'ї. Однак, незважаючи на польське походження, прилучився до українського руху й став одним із видатних українських політичних діячів, а також істориком, політологом й філософом. При цьому В. Липинський намагався прищепити на українському ґрунті притаманні для польської шляхти уявлення про елітарні верстви суспільства.

Воєнні та політичні події XX ст. сприяли не стільки співпраці між українцями та поляками, скільки конфронтації. Це знайшло своє відображення й на рівні культурному. Хоча, звісно, зустрічалися цікаві моменти культурної співпраці між двома народами. Наприклад, варто згадати польський журнал "Культура", який видавався Єжи Ґедройцом. У цьому виданні серед різних тем важливою була тема польсько-українського порозуміння.

Однак, у цей час на Волині ми не бачимо якихось цікавих виявів українсько-польської культурної співпраці. Ситуація змінилася лише в часи незалежності України. Саме Польща першою визнала Україну незалежною державою і зробила ряд кроків, що посприяли розвитку польсько-українських відносин. У цій ситуації Волинь стала регіоном транскордонного співробітництва між двома державами, а також місцем культурного обміну між поляками й українцями. У сьогоденні можемо вказати на кілька напрямків такої співпраці. Передусім це контакти на рівні адміністративно-державних інституцій. Волинська та Рівненська області, що їхні міста дають договори про співпрацю з воєводствами та окремими містами Польщі. Відповідно, відбуваються обміни делегаціями, мистецькими колективами. Тісно співпрацюють із польськими вищими навчальними закладами вищі навчальні заклади Волинського регіону. Була навіть ідея створення з поляками спільного університету на волинських теренах. Однак, цей план так і не був реалізований. Можна говорити й про інші форми українсько-польської культурної співпраці, зокрема про розвиток польського туризму на Волині. Одним з місць культурного паломництва для поляків стало місто Кременець, у якому знаходиться єдиний музей Ю.Словацького.

Однак, відзначаючи активізацію українсько-польської культурної співпраці за останні роки, все ж варто сказати, що вона, по-перше, так і не стала системною, часто має епізодичний характер. По-друге, зберігаються бар'єри, які гальмують цю співпрацю. Це не лише державний кордон, що за останні роки, після входження Польщі в Шенгенську зону, став досить проблемним для перетину. Це також мовний і навіть ментальний бар'єри. Наприклад, на Волині складно знайти польську пресу, книжку. У медіапросторі практично відсутнє польське телебачення, кіно. І це при агресивній навалі російських мас-медіа.

Та все ж будемо оптимістами. І сподіватимемося, що з часом на Волині українсько-польська культурна співпраця дасть цікаві плоди – як це було в часи минулі.

"День", №№ 93–94, 2012

СПОГАД

ПЕРШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ДИВІЗІЇ "ГАЛИЧИНА" – 70 РОКІВ

Микола САМИЦІВ, учасник боїв під Бродами, хорунжий

Чужинче, йди, скажи Україні,
Що ми готові на приказ!
Що ми збудуєм на руїні
Нові твердині і святині
І в бій підемо другий раз!

28 квітня 2013 року минає 70 років з того часу, як у княжому місті Львові було створено першу Українську стрілецьку дивізію "Галичина", що під кінець війни стала основою Української Національної Армії. Вже напередодні німецько-польської війни Провід Українських Націоналістів започаткував заходи щодо створення української військової частини при німецькій армії. Німецькі військові кола, контррозвідка, зокрема, поставились до цього прихильно, хоч і дуже обережно. Адже бажання українців дістати зброю виходило з ясного і цілком простого заложення: коли на наших землях розіграється боротьба поміж світовими потугами, ми не можемо спостерігати за тим з опущеними руками. У квітні 1943 року, Український комітет на чолі з професором Володимиром Кубійовичем спільно з ветеранами національно-визвольних змагань вирішив підтримати організацію української військової частини – дивізії "Галичина". Проголошення цього задуму 28 квітня 1943 року знайшло широкий відгук, і протягом самого лише травня до дивізії зголосилося 80 тисяч добровольців. Серед них чимало учнів, випускників середніх шкіл і студентів, які хотіли вивчити військове ремесло, щоб здобути Україні державність. Про перемогу Німеччини в тому часі вже не йшлося. Була надія, що із закінченням цієї війни виникнуть обставини, як під час Першої світової, й дивізія "Галичина" стане зародком Української Національної Армії.

Навесні 1944 року модерно вишколена стрілецька дивізія "Галичина" стала обличчям грізної долі, починаючи свій бойовий шлях під Бродами, щоб у слушний час на згарищах брунатної і червоної імперій створити нове життя. Розглядаючи брідську кампанію, треба зазначити, що дивізія не підвела, вона виправдала покладені на неї надії. Переважна її частина полягла на полі бою. І коли навіть не припала на її долю велика перемога, сталася це не з її вини, а з нещасного збігу обставин.

Хто був під Бродами, той відчув силу нашого відбою. Тож сьогодні, коли ми відзначаємо 70-ті роковини стрілецької дивізії "Галичина", вшануймо пам'ять полеглих друзів, радіймо, що їхні жертви не були даремними, а стали частиною фундаменту будови, ім'я якій Українська Самостійна Соборна Держава.

Здається, що це було вчора. Коли дивізія від'їжджала з Найгамеру на фронт, радості не було меж. Вишкіл Найгамері, на чужині, був прикрий. Вояки тужили за рідним краєм, мріяли про повернення на Батьківщину, навіть на фронт. Тоді ніхто не думав, що життя на чужині стане для багатьох долею. Повні віри в майбутнє українського народу, молоді вояки в смертельному бою змагалися з набагато сильнішими бойовими формаціями більшовицької імперії, які під кличем визволення України з-під німецького ярма несли на своїх багнетах ще більше і жорстокіше ярмо. Від того часу минає 70 років, і думки про ці події почали дещо мінятися. Можна почути: "Навіщо відзначати Броди? Це ж програний бій".

Коли у 480 році до народження Христа перські армії під проводом Ксеркса рушили на Грецію, спартанський король Леонідас на чолі 300 спартанців заступив їм дорогу під Термопілами. Бій був програний, усі спартанці загинули. Легенда каже, що наступного дня на скелі знайдено кров'ю написані слова: "Скажіть Спарті, що тут лежать її сини, вірні до останньої хвилини". Я навів аналогію з Термопілами не випадково. Більшовики сконцентрували великі сили (30 дивізій піхоти, 5 танкових корпусів, 3 кавалерівські дивізії, 3000 танків, 3000 літаків, десятки тисяч одиниць ракетної артилерії). Війська були загартовані в боях. Більшовицькі літаки від ранку до пізнього вечора засипали нас градом бомб. Дивізійники показували чудеса відваги, часто платили за це життям. Але битва закінчилася розгромом усіх частин корпусу, включно з дивізією. Наслідки брідського бою важкі. Із тих, що в якийсь спосіб були причетні до дивізії, частина, рятуючись, втікала на Захід, інші влилися в лави УПА. Серед останніх був і я. Багато потрапили в полон і зазнали жахливих репресій. Ще інших більшовики розстрілювали на місці без суду і слідства.

Ворожа пропаганда старалася викликати ворожнечу між народом і дивізійниками. І лише щойно коли впали стіни імперії зла, правда про них почала випливати наверх. Але дорога до того, щоб весь народ їх зрозумів – ще далеко. Бій під Бродами – програний бій. Однак ми не відзначаємо самого бою. Ми відзначаємо воїнів українського народу, які, мов спартанці, були вірні Батьківщині до останньої хвилини. Можна аналізувати чи створення дивізії було доцільним чи ні. Можна мати різні погляди на наслідки брідського бою. Але не можна кидати найменшої тіні на тих молодих дивізійників, які віддали своє життя, щоб Україна жила. Броди – не випадкова подія, а неминуче продовження геройської традиції Батурина, Крут, Базару, УПА, дивізії "Галичина". Тому у 70-ті роковини створення дивізії не будемо жалібно голосити й оплакувати програний бій, навпаки, ми маємо високо і гордо підняти прапори, бо роковини Бродів – роковини перемоги духу і сили, волі українського воїна над більшовизмом. Українська дивізія "Галичина" з честю виконала своє завдання й зійшла з фронту, не капітулюючи перед московсько-більшовицькими окупантами. В моїй уяві створилась ясна сентенція – дивізія "Галичина" втратила найкращих своїх воїнів, але в тій битві вояки виказали свою національно-політичну вартість, геройський патріотизм, прагнення відновити традицію збройної боротьби за державність України.

У 22-у річницю відновлення Незалежної Соборної Української Держави, в 70-ті роковини створення першої української стрілецької Дивізії "Галичина" та 69-ті роковини битви під Бродами віддаймо належну честь і Славу її командирам і стрільцям, які своєю працею і кров ю прискорили розвал московсько-більшовицької імперії, на руїнах якої постала в нових обставинах вільна Самостійна Соборна Українська Держава, як наслідок усіх попередніх визвольних змагань. Хай буде вічна невмируща Слава Дивізії "Галичина"!

МОНІТОРИНГ СОВІСТІ

РОЗП'ЯТТЯ БЕЗ РОЗП'ЯТОГО

або Що там – за постмодерною дійсністю...

Ольга РІЗНИЧЕНКО

У Августа Стрінберга є оповідання про людину, яка побачила у видінні розп'яття без Розп'ятого і, гублячись у здогадах, звернулася до домініканця, щоб той їй розтлумачив побачене. Домініканець відповів: "Ти не хочеш, щоб Він за тебе страждав, тоді страждай сам!"

"Нема Його тут, бо воскрес" (Мт. 28:6), – з якими почуттями слухали жінки мироносиці цю звістку? Чи не накладалися на радість перемоги їхнього улюбленого Вчителя над смертю сумніви та розчарування? Адже мироносиці так і не змогли вчинити запланованого. Їхні добрі наміри не були здійснені, а загадкове зникнення Ісуса назавжди залишило місце для вагань, підживлюваних плітками: "Його учні вночі прибули і вкрали Його" (Мт. 28:13). Євангеліст Марко згадує, як Марія Магдалина, Марія Яковова й Соломія через свої вагання спершу навіть не розповіли про побаченого біля гробу ангела: "І не сказали нікому нічого, бо боялись" (Мк. 16:8). З ВЕЛИКОДНЬОГО ПОСЛАННЯ архиєпископа Харківського і Полтавського Ігоря

І. "У наш час немодно, незручно і непрактично бути мертвим"

Нещодавно в розмові з архієпископом Ігорем запропонувала для назви конференції слово "дискурс". Після короткої паузи він іронічно зауважив: "… Це слово нагадує мені капелюшки двадцятих років". Я над цим замислилася. І справді, в архаїчні капелюшки трансформуються на наших очах ще вчора знакові слова, події, речі… І час їхнього існування в актуальному вжитку скорочується з кожним днем як пружина.

Згадаймо, як ще років двадцять тому зі словами "дискурс", "парадигма", "реконструкція", "смерть автора" засинали і прокидались пострадянські інтелектуали, ніби даючи собі ними перепустку в актуальний комунікативний простір. І що?

Два роки тому ще не було планшетів. Шість років тому не було твіттера (липень 2006 р.) OS Android появився чотири роки тому (вересень 2008); вісім років тому не було фейсбука (лютий 2004). Гугл, зареєстрований у 1997 році, сьогодні відвідують мільярд людей у місяць. З нелюдською швидкістю, як гаджети і сайти, змінюються, вдосконалюються теорії, які пояснюють і змінюють людський світ. Нам скоро зовсім не треба буде ходити в крамницю, щоб купити собі їжу чи одяг, – усі ці послуги будуть здійснюватися через інтернет. Окуляри із вмонтованими камерами дозволятимуть без зусиль фіксувати потік реальності, а нейроінтерфейси – безконтактно управляти речами…

Ідеї ні на секунду не припиняють народжуватись, і бути сучасним означає бути в курсі того, про що говорять і що відбувається саме сьогодні. В цьому мейнстримі анахронізмом стає навіть концепт смерті. Як висловився, цитуючи Бодрійяра, один із найвідоміших експертів сучасного мистецтва Борис Гройс: "У наш час немодно, незручно і непрактично бути мертвим." Пояснення просте. Померти сьогодні, щоб назавтра отримати визнання і стати знаменитим, – це правило нині вже застаріло. Бо в сучасному мистецтві зацікавлення викликає вже не його предмет, а дія, з ним пов'язана: моменти розкручування проектів, перших публікацій, акційності, одне слово, проявлення себе в соціальному просторі. І зрозуміло, що цікавим є досвід у цьому напрямку інших людей, з якими можна вживу обмінятися інформацією. Як висловився Пітер Слотердайк у книзі "Після історії": "Для сучасної свідомості смерть означає вже не "неможливість мати проект", як сформулював колись Левінас, а неможливість виголошувати постпромови". Майже за Екклезіастом: "Не має пам'яті про минуле, та й про те, що буде, не залишиться пам'яті у тих, хто буде після" (Екк.1:2)

При цьому, буваючи на найпрестижніших мистецьких акціях, Гройс зазначає: "Сьогодні, коли зустрічаєш людей з різних країн, то вони говорять однією мовою, цитують одних і тих самих авторів, читають одні й ті самі тексти, цікавляться одними і тими ж художниками. Десять-п'ятнадцять років тому це не було прийнято, а зараз нормально." І характерно також, що чимдалі більше люди, які займаються мистецтвом, не цікавляться його історією. І так є в усьому світі, Україна – не виняток. Молоді люди знають артхроніку, ходять і цікавляться поточними мистецькими подіями, але іноді роблять дуже здивовані очі, коли в їхній присутності озвучуються імена класиків або знакових для історії мистецтва подій…Гройс посилається на Бодріяра, який зазначає у книзі "Символічний обмін і смерть": "Мертві нічого не споживають, мертві нічого не виробляють, вони не голосують, і взагалі їхня роль у житті якось незрозуміла. Думаю, це і є відчуття того, що мертві не грають вже ніякої ролі, призвело до того, що про них просто забули. Історію змило, або точніше, як кажуть, язиком злизало."

Наведу такий приклад. Покликали мене нещодавно на перегляд плакатів, які студенти готують до 200-річчя Тараса Шевченка, до нашої Харківської Академії мистецтва та дизайну. Викладачі кафедри графіки поставились до своїх учнів вимогливо і усіх розкритикували. На мене ж їхні інтерпретації зовнішності, поезій, образів Кобзаря справили сильне враження. Тож по тому, як ніби проаналізувала роботи, питаю їх: "Звідки це у вас така багатошарова символіка, перегуки із харківською графічною школою двадцятих років, національними міфологемами?" Вони опускають очі, і за них лаконічно відповідає викладач: "Річ не в ґрунтовній підготовці, а у володінні технікою. В інтернеті є все, що треба. Шукаєш необхідну інформацію і натискаєш: "скопіювати і вставити". І при цьому абсолютно необов'язково "засмічувати" мізки іменами тих, у кого запозичив якісь потрібні для проекту коментарі і пояснення".

Владика Ігор, який викладає на філологічному факультеті ХНУ і у Могилянці, час від часу нарікає на те, що з кожним роком доводиться спрощувати лекції, бо нинішнім студентам важче сприймати той же матеріал, який легко засвоювали їхні однолітки десять років тому. Сергій Квіт, президент Києво-Могилянської Академії, на програмі 5-го каналу "Портрети із С.Дорофеєвим" підтвердив ці слова Владики, констатуючи, що за фундаментальною підготовкою, отриманою в середній школі, молодь, яка сьогодні приходить вчитися, значно поступається попереднім поколінням.

Але пояснити зниження загальноосвітнього й інтелектуального рівня нової ґенерації українців лише провальною пострадянською системою освіти було б недостатньо. На подібний стан речей у своїх суспільствах указують також західні дослідники. Причини цих регресивних змін у розумових здібностях людства слід шукати в особливостях культурно-цивілізаційної кризи, що триває вже понад сто років і має джерелом втрату віри в Бога.

ІІ. Чорний фрак для похорон людства ще висить у шафі…

Напевно, більша частина наших сучасників принаймні чула, якщо не знає, імена Фрідріха Ніцше і Зігмунда Фройда. Значно менше людей знають, хто такі Мішель Фуко, Жіль Дельоз, Шарль Бодрійяр – ідеологи постмодерну, які розвинули головну ніцшеанську філософему ХХ століття про "смерть Бога" і фрейдистську установку на секс як головний стимул і загальний знаменник людського життя без Бога. "Ми ще дихаємо, ще сходить сонце, ми ще дізнаємося з головних новин найважливіше. Останні речі залишаються за завісою, апокаліпсис приходить поки що на полиці з іншою нехудожньою літературою, чорний фрак для похорон людства ще висить у шафі", – пише Пітер Слотердайк у книзі "Після історії". Але на нас ніби цілеспрямовано із щораз то більшою силою з екранів і моніторів зливається інформація про екологічні катастрофи, глобальне потепління, зміну полюсів Землі, землетруси, вбивства, аварії, пожежі і смерчі… Власне життя в модусі страху, порожнечі та смерті стало нормою в постмодерному дискурсі цивілізації. Смерті авторів, кінці історій, світу, літератури, культури, людства – все це регулярно вмирає одне за одним у працях постмодерних митців і філософів, знову й знову залишаючи порожнім місце Бога. І власне, всю сучасну християнську цивілізацію можна уявити як світ, де ніцшеанський вирок "Бог умер" презентується символом розп'яття без Розп'ятого або порожнім хрестом, з якого ніхто не волає до Бога…

Інтелектуали, які здійснили велику революцію модерну, не відчули ніякої потреби пошкодувати за втратою Господа. Навпаки: вирішили, що це відкриває їм дорогу для перебудови світу і ця дорога дасть їм можливість, підрісши, взяти на себе всю повноту відповідальності за свою цивілізацію. З кінця ХІХ століття філософи, художники, поети почали фантазувати, яким може бути світ без Бога і без Христа, створювати книги, картини, вистави, в яких герої живуть так, ніби Ісус Христос ніколи не був, і не було двох тисячоліть історії християнської цивілізації.

Наприклад, французький філософ і психолог Жіль Дельоз слідом за Ніцше звинуватив апостола Павла, що той заклав в основу християнства ідею про те, що Христос прийняв смерть за гріхи людей і що Голгофська жертва принесла всім людям прощення за гріхи всього світу. Він пише у праці "Ніцше" (1965), що людство не потребує прощення Бога і тому прагне Його позбавитись. Від часів Реформації, коли смерть Бога стає внутрішньою справою людини, за думкою Дельоза, розвиток пішов у напрямку чіткого усвідомлення людиною того, що вбивство Бога їй потрібне для того, щоб стати на Його місце, замінити релігію – мораллю, християнські цінності – людськими. І за мету обрати свободу, прогрес і культуру.

Чим це обернулося – відомо: дегуманізацією людської сутності, руйнацією суспільних і родинних зв'язків, відчуженням від природи, зрештою, перетворенням людини на раба своєї плоті, що згодом породило одну з постмодерних технологій шизоаналізу, пов'язану з поняттям "тіла без органів". Здавалося б, як можуть бути пов'язані ці метафізичні забавки теоретиків постмодерну з реальністю? "Якщо немає Бога, то нема й людини – от про що свідчить досвід нашого часу", – писав філософ – екзистенціаліст Ніколай Бердяєв. Зневіра у Богові вбиває і віру в Людину. І вже, перефразуючи Ніцше, ідеолог постмодерну Мішель Фуко задекларував: "Людина вмерла!".

ІІІ. Доктор Хаус, Ваня Ургант і божевілля

Героєм нашого часу по праву можна вважати доктора Хауса, серіали з яким дивляться і домогосподарки, і хірурги, і програмісти… Він не вірить ні в кого: ні в Бога, ні в людину. Його козирна фраза: "Всі брешуть!". Все, що робить людина, про що думає – брехня. Він цинік, нігіліст, для нього немає жодних моральних імперативів. Хаус бачить у людях примітивних підлих істот, які керуються низькими, передусім сексуальними інстинктами.

У цій постмодерно-іморальній системі координат розвивається сучасна політика, розважальна телеіндустрія, реклама, шоубізнес. Успішний і талановитий російський шоумен Іван Ургант, який нещодавно "пожартував" з приводу "зелені, яку він порубав, як червоний комісар українських селян" є ідеальним продуктом і маніфестантом системи, що "поза межею добра і зла". Тому, думаю, вимоги українців вибачитися за завдану їм національну образу, в кращому випадку, були сприйняті Ванею і його колегами як "неформатність менших братів". І, припускаю, над цими своїми "серйозними телевибаченнями" поза камерами добряче "наржався" Річ у тому, що світ, в якому Іван Ургант виріс і сформувався, не має такого поняття, як ціннісний вимір. Це – як відсутність в тілі певного органу. У ринковому суспільстві на всьому позначено лише ціну. У гроші конвертуються ідеї, любов, дружба, час і навіть життя людини.

Ендрю Кімбрелл, відомий американський ідеолог Фонду дослідження тенденцій економічної кон'юнктури, двадцять років тому писав: "Все частіше й частіше американці продають самих себе: свою кров, сперму, яйцеклітини, навіть дітей. І все частіше й частіше вчені й кампанії торгують людським товаром, в тому числі органами, ембріонами, тканями, клітинами, генами. Зростання цін на наше сам інтимне "майно" викликає справжній бум на ринку людського тіла." Та "коли гроші, влада і успіх, – зазначав теж американець, соціолог Пітер Бергер у книзі "Священна завіса", – стають божествами, від цього потерпає людина. Якщо все на світі виставлено на продаж, то і я стаю ринковим товаром, не більше того. При цьому людина розумом може з цим погоджуватись, але душа з цим не змиряється. Від цього депресії, розлади психіки, дискомфорт, не зважаючи на споживчий достаток і процвітання індустрії розваг".

Невипадково один з батьків постмодерну – Жіль Дельоз, який називав себе "лікарем цивілізації", створював "клінічні картограми" різних хвороб сучасного світу, під кінець життя визнавав, що його зусиллям не підвладні не тільки світ і соціум, а й логіка його власної думки, яку він порівнював з поривами вітру, які штовхають його в спину, і він, часто думаючи, що перебуває в порту, виявляв, що давно вже несеться відкритим морем "без керма і без вітрил". Як і його кумир Фрідріх Ніцше, котрий помер був у психіатричній клініці, Дельоз теж збожеволів, втратив дар мови, вважав, що його, як собаку, прикували до кисневого апарату, врешті-решт наклав на себе руки, викинувшись з вікна своєї квартири.

Як бачимо, вбиваючи в собі Бога, відмовляючись від спасіння, підміняючи Його химерами різноманітних вчень, люди, в гордому бажанні перебудувати цей світ за своїм образом і подобою, втрачають їх самі і залишають поза собою лише страждання, руїну і темряву. Всім, що ми створили і створюємо – всією багатоманітною культурою із її щоденними винаходами, ідеями, стилями, ми лише зміцнюємо, добудовуємо стіни власної тюрми. В який бік не глянеш – натикаєшся на цю глуху піднесену стіну. При цьому якими б фантастичними не були наші прозріння – результат обертається не на добро, як хотілося. І це тому, що ми попросту збилися з дороги і безкінечно віддалилися від Істини… Та чи спроможні все ж знайти ту єдино правильну дорогу до спасіння?

Закінчення на 8-й стор.

ДО 80-РІЧЧЯ ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

РОЗСТРІЛЯНІ ГОЛОДОМ

Вслід за комнезамами я поплентався до садиби сусіда Полікаря Шевчука. Комнезами ретельно обстежили не лише хату і хліви, а й город та вишневий садок. Забрали все, до останньої зернини. До 1932 року влада комуністів небаченим у світі терором уже привчила українців називати жидів євреями, а замість звернення "добродію" чи "добродійко", звертатися до начальства "товаришу" чи "товаришко". Марфа Шевчук, Полікарова жінка, впала на коліна і благала вошивих комнезамів: "Товаришочки, товаришочечки! Лишіть хлібця дітям! Вони ж дрібненькі!". Діти Полікаря і Марфи: Семен – 10 років, Ірина – 7 років, Катя – 4 роки, Коля – 2 роки, тулились до купки і не відали, що кремлівські змовники прирекли їх на смерть від голоду.

У селі Стражгород століттями жило три різних родини із прізвищем Білоус. Аби не допустити весіль між близькими родичами, тобто кровозмішування, родини, крім прізвища, носили сільське прізвисько: Білоус-Любчик, Білоус-Слабенький, Білоус-Братуха. По прізвиськах члени родин женилися, виходили заміж і народжували розумних дітей.

На перше січня 1933 року родина Білоусів-Братухів мешкала у чотирьох біленьких хатах з вишневими садочками. П'яту хату мурували. Перша хата Білоусів-Братухів: Яким Йосипович – 52 роки, Текля Амбросівна (дівоче Руденко) – 54 роки, їх дочки: Ольга – 22 роки, Хіврона – 16 років, Юстина – 14 років.

Друга хата, що будувалася, але садок вишневий уже ріс: Кузьма, мій батько – 31 рік, мати Марія (із райцентру Теплик, дівоче прізвище Білик) – 27 років, я, Василь – 7 років, сестричка Ніна – 2 роки. Третя хата (облік за віком): Ганна (Білоус) – 29 років, чоловік Ганни Семен Шарик – 32 роки, їхній син Володя – 5 років.

Четверта хата: Іван – 27 років, Текля Хтомівна – 27 років, їхній син Коля – 6 років, дочка Марфа – 4 роки.

П'ята хата: Петро – 24 роки, його жінка Текля Гнатівна – 23 роки, їхній син Ваня – 4 роки, їхня дочка Рая – один рік.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Через сіни у батька Якима жили: Неведихта – 20 років, його жінка Катерина – 23 роки, їхній син Сашко – 3 роки. Родина Білоусів-Братухів станом на 1 січня 1933 року складалася із двадцяти трьох осіб.

Треба підкреслити, що хоча хати Братухів були у різних кутках Стражгорода, родина спілкувалась щоденно і ділилася останньою крихтою їжі. Якщо Ганна і Текля Гнатівна віднесли у Теплик до магазину "Торгсін" свої золоті перстеники, кульчики і хрестики в обмін на печений хліб, борошно, крупи, сало, то розділяли надбане на всю родину. Якщо Іван, неперевершений мисливець (загинув при штурмі Берліна, кулеметник), здобував зайця, косулю чи якусь птаху, то ділив на всіх. Кузьма привозив із Донбасу сухарі, борошно, крупи, оселедці і ділився з усіма Братухами. Але виснажений голодом родині епізодичні надходження хоч якоїсь їжі не допомогли.

Першою згинула від голоду (замінимо на "розстріляна голодом") Хіврона – 16 років. Другим Москва розстріляла Якима – 52 роки. Комуністи убили мою сестричку Ніну – 2 роки. Мозок людини потребує їжі. Без їжі Семен Шарик збожеволів і молотком змішав мозок своєї жінки Ганни з її розкішною русою косою. Брати Ганни відвели Семена із Стражгорода у міліцію райцентру Теплик. По дорозі до Теплика провалили йому голову. У міліції Семенові голову перев'язали бинтом.

Весною 1933 року хліб, їжа були у колгоспних коморах, у магазинах "Торгсін", на елеваторах. Мешканці містечок Умань, Теплик, Гайсин, Немирів, Бершадь, Брацлав та подібні голоду не знали. Різне начальство, червоноармійці, міліція, тюрми голоду не відчували. Хліб був, але селянам його не давали, аби їх зумисно умертвити.

У райвідділі міліції Теплика затриманим давали їсти три рази в день. За три дні нормального харчування мозок Семена Шарика прийшов до норми. Він визнав себе убивцею своєї блакитноокої дружини, на четвертий день зняв із голови бинт і на ньому повісився. Розстріляний голодом син Семена і Ганни блакитноокий Володя – 5 років.

Бабуся Текля у квітні 1933 року знайшла на горищі засохлу волячу нечинену шкіру. Сокирою рубала її на куски і варила, додаючи до шкіри якісь корінці. Але спасла мене від смерті не бабусина юшка, а наша рідна вишня. Старий і свіжий глей вишні їстівний, солодкий. Бруньки їстивні. Кожного року на Івана Купала і дорослі, і діти вилазили на вишні, ласували спілими ягодами, а кісточки кидали від вишню. Роками під вишнями накопичувались кісточки. Залізний прент для колупання грунту, два камінці, і тисячі камок із кісточок заповнювали мій голодний шлунок. Українцям, які своїми голосами привели до влади антиукраїнську Партію регіонів і партію потенційних убивць, грабіжників і брехунів, якою є КПУ, слід запам'ятати мій спосіб рятуватися від голодної смерті на випадок, коли через Митний Союз Росія для України організує четвертий голодомор.

Мій батько Кузьма в кінці квітня 1933 року вернувся із чергової поїздки на Донбас по хліб і не застав живими шістьох членів родини. Моя мати Марія, опухла від голоду, покинула мене, Ніну і вернулась у Теплик до свого батька Харитона Білика, але у сільській частині Теплика шастала голодна смерть. З голоду умер розкуркулений Харитон Білик – 54 роки. Моя бабуся по матері Гафія – 52 роки, моя тітонька Настуся – 16 років. Умерла з голоду половина сім'ї Харитона Білика.

Запам'ятав як буйно зацвіли вишні, а яблуні ще не цвіли, коли мій батько Кузьма зібрав шістнадцять Братухів, від годовалої Раї до бабусі Теклі, через залізничні станції Роскошівка і Христинівка "товарняком" довіз нас до станції Цвітково, де можна було пересісти на потяг до Ленінграда. На залізничній станції Цвітково червоноармійці скидали українців із вагонів, пасажири навпаки, затягували у вагони голодних людей через вікна і двері.

Чи знали українці, що голод для українців не випадковий, а зумисно організований владою комуністів? Знали! У Ленінграді, який голоду не знав, а обжирався наїдками і обпивався квасом, бабуся Текля показала мені пам'ятник: "Дивись, Васю! Ото Ленін. Правою рукою він показує нам дорогу на цвинтар, а лівою ніби каже: "Коло с... ви мені!".

Були для українців у Ленінграді житло, робота, гроші, одежа і хліб. У серпні 1935 року вся родина Білоусів-Братухів раптово зірвалась і полинула до своїх біленьких хат і вишневих садочків. Недобудована хата завалилася. У чотирьох цілих хатах жили сім'ї росіян, які вибралися із хатів і виїхали у Росію.

Батько Кузьма не простив матері Марії голодну смерть дочки Ніни і розлучився. Оженився на бездітній вдовиці Фросині Мандибурі із райцентру Теплик. Мачуха Фросина мене виростила і 12 березня 1944 року провела на війну з гітлерівцями. Першим у родині Ониська Мандибури у квітні 1933 року був розстріляний голодом їхній син Вася – 16 років. Батьки, сини, дочки, зяті, діти кинулись тікати із голодної пастки на схід. Але українська Кубань вимирала з голоду. У Вірменії, в місті Закатали, знайшла родина Мандибурів роботу, гроші, хліб.

Мій тесть, Іван Андрійович Петюх, якого я ніколи не бачив (капітан, комбат, загинув під Сталінградом) родом із села Парипси, Попельнянського району Житомирської області. У квітні 1933 року Іван Петюх залишив свою дворічну дочку Ніну (мою, у майбутньому, дружину) на опікування бабусі, а семирічну Поліну і дружину Лєну вивіз у місто Мурманськ, де ознак голоду не було.

Ленінград, Закатали, Мурманськ – із різних географічних країв СРСР свідчать: Голодомор – геноцид 1932–33 років був організований Москвою, її комунофашистськими вождями лише проти українців і спрямований на фізичне знищення української нації.

Президент Віктор Ющенко заявив всьому світові про геноцид української нації у 1932–33 роках. Навіщо, чому? Він українець. Розстріляні голодом українці скарг не пишуть. Віктор Ющенко замовив за мертвих слово.

Президент Віктор Янукович заявив всьому світові, що 1932–33 роках в Україні і Кубані геноциду не було. Навіщо? Чому? Віктор Янукович неукраїнець і, природно, не здатний почути плач моєї голодної сестрички Ніни. Його Партія регіонів разом із КПУ женуть Україну у Митний Союз, у московське ярмо, до четвертого голодомору для українців.

Квітень 2013 року – 80 років небаченому злочину комуністів Москви проти української нації. Скоро в Україні буйно зацвітуть вишні. Зірвімо пару зелених вишневих листочків, пожуймо їх, пом'янім мільйони розстріляних голодом українців, порозумнішаймо настільки, аби не допустити до влади в Україні чужинців.

Василь БІЛОУС,
не розстріляний голодом,
не убитий війною, політв'язень 1972–73 років.
м.Умань

ДЗВОНИ ЧОРНОБИЛЯ

БЛАГОДІЙНА АКЦІЯ "МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР"

…"і стогнала земля від Чорнобиля болю
і кричала вона, хоч не мала вже сил…"

Ці віршовані рядки із збірки "Дзвони Чорнобиля" пригадалися сьогодні, у переддень 27-их роковин Чорнобильської катастрофи. Ми не маємо права забувати героїв, які у перші хвилини аварії, не задумуючись, рушили назустріч смертельній небезпеці, вступивши в нерівний бій з жорстоким, некерованим атомом.

Так, ми пам'ятаємо. Ми бачимо сумні руйнівні наслідки тієї аварії, шануємо пам'ять героїв Чорнобиля.

На території самого Чорнобиля створено меморіальний курган та пам'ятний знак воїнам Чорнобиля. Пам'ятники жертвам Чорнобильської трагедії постали у Святошинському, Шевченківському, Деснянському районах Києва .

Наш людський обов'язок полягає не тільки у вшануванні пам'яті жертв Чорнобиля й створенні належних соціальних умов життя для тих, хто постраждав унаслідок аварії на ЧАЕС. Учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС – це особлива категорія громадян, які потребують постійного медичного піклування. У багатьох з них є діти, яким встановлено інвалідність, удови та вдівці, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Цифри вражають: сотні тисяч осіб, що належать до першої категорії потерпілих, учасники ліквідації наслідків аварії, переселені із забруднених територій, інваліди, сироти тощо.

27 років минуло від дня Чорнобильської аварії, але статистичні дані підтверджують погіршення екологічного стану навколишнього середовища, в зв'язку з чим зростає відсоток "омолодження" онкологічних захворювань, зокрема, раку легенів, злоякісних утворень на шкірі, серцево-судинних і гіпертонічних гіпертензій.

Заходів і коштів, спрямованих державою на покращення стану здоров'я ліквідаторів-чорнобильців, як завжди, обмаль. До того ж дорожнеча ліків в аптеках та медичне обслуговування в поліклініках і лікарнях створюють дуже непривабливу медичну і соціальну проблеми щодо цієї шанованої категорії громадян.

Всеукраїнською громадською організацією інвалідів України " Об'єднана" проводиться благодійна акція "Медичний центр" під гаслом "Допомогаючи іншим, допомагаєш собі", яка спрямована на створення в Україні медичного центру, оснащеного новітнім сучасним обладнанням для лікування інвалідів та потерпілих від Чорнобильської аварії. Її головним завданням є створення сучасного медичного лікувального центру, який буде оснащений автоматичними аналізаторами, ультразвуковими та електрофізіологічними апаратами, магнітно-резонансними томографами, рентгенівським обладнанням з мінімальними дозами радіаційного навантаження на організм людини та з високою інформативністю при проведенні діагностування і лікування. Операційні зали такого центру будуть обладнані мікрохірургічними наборами інструментів, мікроскопами, ендоскопічними та ендоваскулярними комплектами для мініінвазійних хірургічних втручань.

Із сучасного малотравматичного обладнання передбачається встановити лінійний прискорювач, який дозволить боротися з пухлинами різної локалізації без болю і крові.

А головне, медичний центр забезпечить сучасні комфортні умови для перебування інвалідів і ліквідаторів аварії на ЧАЕС, переселенців з 30-кілометрової зони відчуження та інших потерпілих від катастрофи, надаючи їм не тільки практичну, а й певну методологічну допомогу.

Візитівкою "Медичного центру " буде впровадження у лікувальну практику високоефективного фізіотерапевтичного апарату ПІППС-1, який пройшов тестування в ДП "Укрметртестстандарт" та ДУ Інститут гігієни та медичної екології АМНУ і запатентований нашим співвітчизником Віталієм Гринчишиним. Апарат знижує температуру тіла людини приблизно на один градус за допомогою мікроелектричних імпульсів, що активізує імунні та кровотворні системи організму людини, має омолоджувальний ефект і може бути використаний для профілактики таких серйозних захворювань, як псоріаз, онкологічні захворювання, інфаркти, інсульти, гіпертонія, очищає лімфовузли, нормалізує показники в крові та поліпшує волосяний покров.

На цей час налаштовується серійне виробництво фізіотерапевтичного апарату ПІППС-1 підприємством МПБП "Сатурн-2" Всеукраїнської громадської організації інвалідів України "Об'єднана" та пристрою для лікування захворювань вегетативної нервової системи методом мікровольтної гальванізації циліндрами металів різної електронегативності, а саме, відновлює нормальний баланс між тонусом симпатичного та парасимпатичного її відділів. Апарат буде розповсюджуватися через інтернет-аукціон Благодійного фонду "Росток" Всеукраїнської громадської організації інвалідів України "Об'єднана" в рамках проведення благодійної акції "Медичний центр".

Михайло МУХОРТОВ

Для довідок: телефон-факс
(044) 522-22-14; e-mail: interfond@3g.ua

ВТРАТА

ВІДІЙШЛА ДО ГОСПОДА БОГДАНА ПИЛИПЧУК

(20.09.1922-20.04.2013)

З глибоким сумом громадськість сприйняла звістку про те, що 20 квітня покинула земний світ високодостойна мешканка Львова, самовіддана патріотка України Богдана Пилипчук.

Навряд, чи в якійсь із львівських патріотичних організацій не знають цю старшу, невеличку й тендітну жінку із паличкою в руках, живою енергією в рухах і напрочуд молодечими синіми очима.

У "Просвіті", Союзі Українок, Лізі Українських Жінок, Товаристві політв'язнів, Братстві вояків УПА, "Рідній школі" знають і шанують цю невтомну патріотку, яка з юних літ і до останнього подиху понад усе любила Україну.

Все її життя – яскраве тому підтвердження.

Волею долі Богдана-Мирослава Пилипчук народилася і виросла в національно свідомому й духовно багатому селі Задвір'я Буського району на Львівщині. З юних літ брала участь у культурному житті й суспільній праці в рідному селі. Там зародилася в її душі всепоглинаюча любов до України та українського народу, яка ніколи не покидала її.

Ця любов привела її в 1941 році до лав ОУН. Самовіддано працювала в робітничій юнацькій сітці міста Львова, повсякчасно й наполегливо удосконалювала, поглиблювала свої знання і передавала їх іншим дівчатам, які спільно підтримували зв'язок, виконували різні доручення організації: розповсюджували літературу, працювали в товаристві "Сила", в читальні "Просвіти".

1943 року Богдана дістає наказ Проводу перейти в підпілля, на Тернопільщину. Після ідеологічно-червонохрестівського вишколу Богдану направляють в Чортківську округу в розпорядження обласної провідниці "Юнацтва" – "Іскри" (Мирослави Юрчинської). Тут її псевдо "Віра" змінили на "Криця".

До речі, якими характерними були її псевда! Чудово відображали основні риси Богдани. Спочатку – "Віра", бо понад усе вірила в український народ, у здобуття Україною незалежності. Потім – "Криця". Видно, Провід відзначив крицеву стійкість цієї тендітної дівчини.

Почалося напружене підпільне життя. Богдана Пилипчук проводила вишколи з юначками в багатьох селах Тернопільщини. Юначки заготовляли продукти харчування, лікарські трави, бинти з домашнього тканого полотна, ходили на зв'язок, розповсюджували літературу. Скільки недоспаних ночей, все в дорозі, в дорозі...

Богдана була активним учасником творення Української Повстанської Армії, свідком масового патріотизму тодішніх українців… У наш час не раз зворушено згадувала, розповідала молодшому поколінню, скільки було в них завзяття і любові до рідного краю... Такими ж якостями і сама відзначалася.

У 28-у томі Літопису Української Повстанської Армії, у надзвичайно цікавих спогадах її подруги Марії Савчин ("Марічки") є коротенька, але вельми показова характеристика Богдани Пилипчук. "Богдана, – пише Марія Савчин, – велика ідеалістка, заводила зі мною палкі розмови й обмірковувала багато проблем. Вона була на кілька років старша за мене, весела й одночасно глибокодумна дівчина. Вродлива та привітна на вдачу, Богданка мала успіх серед хлопців, однак не визнавала кохання і співчувала моїй "слабості"…

Так, Богдана Пилипчук вважала, що коли треба боротися за Україну, не можна дбати про особисте щастя. З тим жила і боролася.

А в ґрунтовній історичній розвідці Нестора Мизака "За тебе, свята Україно", у книзі другій, подано деяку інформацію про самовіддану працю Богдани в референтурі пропаганди ОУН в Чортківській окрузі. У тій книзі вміщено і короткий спомин Богдани Пилипчук, але в ньому вона більше розповідає про героїзм інших. Про себе, як завжди, промовчує.

У жовтні 1948 р. Богдана Пилипчук була заарештована на Дрогобиччині. Що довелося зазнати під час слідства, можемо лише здогадуватися. Сама Богданка не любила згадувати, ніколи ні на що не жалілася… Засуджена Львівським Воєнним трибуналом за статтею 54-1а, 11 на 25 років лагерів і 5 років позбавлення прав. І ось ця тендітна дівчина – у Сибіру, в Тайшетському ОЗЕРЛАГу на найважчих роботах.

Звільнена в грудні 1956 року, повернулася в Україну — спочатку в м.Долину, де з труднощами знайшла роботу, працювала бухгалтером. Ще багато переслідувань зазнала…

Від 1971 року – у Львові. З 1991 року активно долучилася до діяльності патріотичних організацій (Конгрес Українських Націоналістів, Братство УПА, "Просвіта", Союз Українок, Ліга Українських Жінок, "Рідна Школа" та ін.).

"Нині, – говорила Богдана, – я тішусь незалежною Україною, як мала дитина, бо стільки радості на старість…" І не лише тішилася, а й брала активну участь у різноманітних заходах – конференціях, презентаціях, зустрічах з молоддю. Особливо любила контактувати з дітьми й молоддю. Зі своєї скромної пенсії постійно купувала вартісну патріотичну літературу і з великою приємністю дарувала багатьом. З воістину материнською щедрістю!

А скільки праці й зусиль доклала Богдана Пилипчук у збирання інформації про жінок-учасниць визвольної боротьби! У тому, що Лізі Українських Жінок вдалося видати унікальний трьохтомний енциклопедичний довідник "Українська жінка у визвольній боротьбі 1940-1950 рр." за редакцією Надії Мудрої, є велика частка подвижницької праці Богдани Пилипчук.

До того ж пані Богдана була вправною майстринею-вишивальницею, брала участь у численних виставках творчих робіт.

Пані Богданка з великим натхненням відвідувала історично значимі місця по всій Україні. Старалася не пропустити жодної культурно-пізнавальної поїздки, організованої "Просвітою", з великою побожністю вклонялася славним постатям українських героїв і визначним історичним місцям.

Минулого, 2012 року на урочистому засіданні з нагоди Дня Незалежності України міський голова Львова Андрій Садовий, відзначаючи кращих діячів Львова, вручив пані Богдані особливу відзнаку - "Почесний знак Св.Юрія" – за вагомий внесок у становлення Української держави та активну громадянську позицію.

Ми ж вклонімося її світлій пам'яті! Пані Богдана Пилипчук відійшла до Господа, а нам залишила добрий приклад любові до України та праці задля неї.

Вічная пам'ять!

Лідія КУПЧИК,
голова Львівської міської організації
Всеукраїнської Ліги Українських Жінок

НА РОКОВИНИ

Пам'яті батька, справжнього українця та патріота

Рік тому, 27 квітня 2012 року, пішов від нас у засвіти наш батько – справжній українець і патріот своєї землі – Роман Сергійович Данилюк.

Роман ДАНИЛЮК з дочкою та дружиною Ніною Олексіївною

Народився він 27 серпня 1936 року у селі Ягодинка Дзержинського району Житомирської області. Його рід походив із справжньої козацької родини. Мій батько прожив дуже складне життя. Він почав працювати з семи років, щоб заробити собі і рідним на життя. У тяжкі післявоєнні роки пух від голоду. Батько його після війни загинув у Білорусі, бо поїхав туди за хлібом, щоб нагодувати шестеро дітей. Школу тато закінчив на відмінно, і, коли на останньому дзвонику він ніс прапор школи, то всі люди плакали, бо дитина без батька, у важкі роки, так успішно закінчила школу.

Потім був меблевий технікум у Житомирі, морфлот на Далекому Сході, а далі — праця на меблевій фабриці міста Тореза Донецької області, де він відпрацював 46 років головним технологом. Тато був мужньою і сильною людиною і дуже любив життя, але тяжка хвороба, яку він не міг здолати, спіткала його, і вона таки забрала його у засвіти.

Батько любив нас усіх, але найбільше в житті він любив Україну, постійно передплачував газети "Нація і держава" та "Літературна Україна". Його улюбленим поетом був Тарас Шевченко, з його томом у домовині він і пішов із життя.

Татусь сам писав вірші про Україну, один із них я прошу надрукувати. Історію України він знав не гірше професорів, а то може і краще, всі свої знання про Україну він будував по краплинах – із газет, журналів і книг. У нього була чудова бібліотека з історії України, яку ми, діти, будемо передавати із покоління в покоління. Тато багато знав про визвольну боротьбу українського народу, про її провідників. Багато людей його не розуміли, він постійно говорив про історію та майбутнє України. Як же зараз нам його не вистачає, його гарного слова, його знань та турботи! Тато розмовляв виняткове українською мовою, і людей, які були поряд з ним, теж просив розмовляти українською мовою. Все своє життя він мріяв переїхати на Житомирщину, де народився, але прийняла його донецька земля.

Я хочу, щоб про таких патріотів, як мій любий татусь, знали всі. Адже ми повинні у них навчатися, як любити свою землю, свій рідний край і намагатися все зробити, щоб на нашій Богом даній Україні жилося краще.

Спи спокійно, наш рідний татусю. Нехай земля донецького краю буде тобі пухом, а Господь оселить душу твою там, де праведні спочивають.

Ми, твої діти, схиляємо голови перед твоєю пам'яттю.

Олена ДАНИЛЮК,
вдячна дочка свого тата

Роман ДАНИЛЮК

До українця

Не дай загинуть Україні, біді та злидням панувати,
Шевченка слово й рідна мати тобі вже цього не простять.
Не будемо писати оду своїм тиранам і вождям,
Напишем своєму народу, його звитяжцям і творцям.
Вже сонце кригу розтопило і потепліло на душі,
Візьміть же справу відбудови у свої руки, трударі.
Та що й казати, годі плакати і зневірятися в судьбі,
Бо нас давно вже сурми кличуть шукати щастя на землі.

МОНІТОРИНГ СОВІСТІ

РОЗП'ЯТТЯ БЕЗ РОЗП'ЯТОГО

IV. Як залишатися живим, здоровим і при ясному розумі

У Жака Еллюля в "Підриві християнства" читаємо: "Втім, Христос нікуди не подівся. У центрі всесвітньої історії стоїть хрест, і викорчувати його не можливо. Воскреслий Христос залишається з нами до кінця світу. Святий Дух діє в тайні і з неймовірним терпінням. А ще є Церква, яка постійно народжується. (…) В історії Церкви мене завжди вражало, що навіть крізь найдикіші збочення, коли ніби все наскрізь прогнило, на світло завжди показувалася істина."

Оце і є відповідь. Хочемо наблизитися до істини, мати ясний розум, душевне здоров'я і щасливу вдачу, хто б ми не були – студенти, політики, митці, шоумени, – маємо йти до Церкви Христової. Тої, про яку пише, закінчуючи Великоднє Послання, архієпископ Харківський і Полтавський Ігор: "Церква покликана давати живе свідчення віри у воскреслого Божого Сина! Бо ж саме незгасний вогонь нашої віри здатний відкрити нову перспективу для зневіреного, розчарованого світу. І нехай осяяна пасхальним світлом печера Воскресіння стане для кожного з нас невсихаючим джерелом живої води, що наснажує до вічного життя (Ін. 7:38; Одкр. 21:6), – віри, що кличе до служіння ближньому."

Закінчення. Початок на 6-й стор.

Ольга РІЗНИЧЕНКО

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net
Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення N
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9